

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТІРЛІГІ
ҚАРАҒАНДЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ПО

**«Бекітемін»
Ректор, ҚР ҰҒА академигі,
Ғылыми кеңестің төрағасы
Газалиев А.М.**

« _____ » _____ 2015 ж

ОҚУ ЖҰМЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

Але 1102 «Әлеуметтану» пәні

AG I Әлеуметтік-гуманитарлық модуль

5B012000 «Кәсіби оқыту» мамандығы

Әскери-техникалық факультеті

Оқу түрі күндізгі

Әлеуметтік – гуманитарлық пәндер кафедрасы

Алғы сөз

Оқу модулін сипаттайтын құжатты әзірледі:

философия ғылымының кандидаты, доцент Қазбеков Н.А.
философия ғылымының кандидаты, доцент Балшикеев С.Б.
социология ғылымдарының кандидаты, доцент Матвеевкова Л.Г.
PhD докторы, аға оқытушы Шорманбаева Д.Г.
әлеуметтік ғылымдар магистры, аға оқытушы Түсіпбеков Ж.А.
заң ғылымдарының магистры, аға оқытушы Сарсенбеков Н.Ж.
әлеуметтік ғылымдар магистры, аға оқытушы Жумаканова У.С.
әлеуметтік ғылымдар магистры, аға оқытушы Хмельницкая О.М.

Әлеуметтік - гуманитарлық пәндер кафедрасының отырысында талқыланған

Хаттама № _____ «_____» _____ 2015 ж.

Каф. меңгерушісі _____ «_____» _____ 2015 ж.
С.Б.Балшикеев

Сәулет-құрылыс факультетінің оқу-әдістемелік Кеңесімен мақұлданған

Хаттама № _____ «_____» _____ 2015 ж.

Төраға _____ «_____» _____ 2015 ж.

_____ кафедрасымен келісілген

(кафедраның аты)

Кафедра меңгерушісі _____ «_____» _____ 2015 ж.
(қолы)

Пәннің еңбек сыйымдылығы

Се- мес тр	Кредит тер саны/ ECTS кредит тері	Сабақтардың түрі			СӨЖ сабақта рының саны	Барлық сағат тар саны	Бақы лау түрі		
		Байланыс сағаттарының саны							
		Дәріс тер	Семинар сабақтары	Лаб. сабақ тары					
1	2/3	15	15	-	30	60	30	90	Емти хан

Пәннің сипаттамасы

«Әлеуметтану» пәні жоғары оқу орындарында оқытылатын міндетті әлеуметтік-гуманитарлық пәндер қатарына және жалпы білім беретін пәндер циклына кіреді.

Пәннің мақсаты

Оқу тұрғысынан – студенттерге қоғам жайында жүйелі білім беріп, әлеуметтанудың негізгі теориялық ұғымдарын түсіндіру және оларды қоғамдағы әлеуметтік-мәдениеттік байланыстар мен қарым-қатынастардың күрделі жүйесі тұрғысынан сараптауда қолдана білуге үйрету; әлеуметтануға ғылым ретінде және нақтылықты қабылдаудың және сараптаудың құралы ретінде тұтастай көріністі қалыптастыру.

Әдіснамалық – студенттердің бойында әлеуметтік мәселелерді зерттеудің танымдық бағдарларын қалыптастыру, әлеуметтанудың базалық мәселелерінің шеңберін көрсету және әлеуметтік міндеттерді шешудің жолдарын айқындау.

Дуниетанымдық - әлеуметтік мәселелерді өз бетімен талқылай білуді, әлеуметтік мәселелердің ұсынылған шешу жолдарын дұрыс бағалауды, өз пікірін қорғай білуді қалыптастыру.

Пәннің міндеттері

- қоғамдық құбылыстарды, қатынастарды оқытуда маңызды болып табылатын әлеуметтанудың негізгі идеяларымен, ұғымдарымен және категорияларымен таныстыру;
- қоғамдық-құқықтық саладағы құбылыстар мен процестерді әлеуметтанулық сараптаудың негізгі принциптері мен әдістерін игеру;
- тұлға әлеуметтануы, экономикалық әлеуметтану, ауытқыған мінез-құлық әлеуметтануы және т.б. сияқты арнайы әлеуметтанулық теориялардың негізгі мәселелері мен бағыттарын оқу.

Пәнді оқуды аяқтауда студент:

білуі қажет

- әлеуметтанулық ғылымның объектісін, пәнін, құрылымын және қызметін;
- әлемдік әлеуметтанулық ойдың дамуының қысқаша тарихын;
- әлеуметтанудың негізгі ұғымдары мен категорияларын;
- әр түрлі әлеуметтік құбылыстар мен процестерді зерттеудегі әлеуметтанулық тәсілдің ерекшелігін;
- әлеуметтанулық ақпарат жинаудың әдістерін;
- әлеуметтанулық зерттеу жүргізудің әдістемесі мен техникасының негізін;

істей білуі қажет

- негізгі әлеуметтанулық ұғымдар мен категорияларды қолдана білуді;
- әлеуметтік процестер мен құбылыстарды сараптауды;
- көптеген әлеуметтанулық материалдарды жүйелеуді;
- әлеуметтанулық зерттеудің түрлерін және элементтерін айыруды;
- әр қилы қоғамдық құбылыстарды зерттеудегі әлеуметтанулық амалдардың айрықша ерекшелігін табуды;

дағдылануы қажет

- әлеуметтанулық тақырыпты ашуға қажетті материалдарды табуға және таңдауға;

- тестілермен жұмыс жасауға, әлеуметтанулық эссе жазуға; әлеуметтанулық кроссвордтар құрастыруға;
- сараптамалық сұрақтар қоюға;
- рөлдік ойындарға қосылуға;
- жағдайлық әлеуметтік міндеттерді шешуге.

Айрықша деректемелер

Берілген пәнді зерделеу үшін келесі пәндерді (бөлімдерді (тақырыптарды) көрсету арқылы) меңгеру қажет:

Пән	Бөлімдердің (тақырыптардың) атауы
Қазақстан тарихы (мектеп курсы)	Егемен Қазақстанның өзекті мәселелері Қазіргі кездегі Қазақстан
Дүниежүзілік тарих (мектеп курсы)	Қоғамның негізгі даму кезеңдері: периодизациясы, кезеңдердің сипаттамасы.

Тұрақты деректемелер

«Әлеуметтану» пәнін зерделеу кезінде алынған білімдер «Саясаттану», «Философия», «Құқық негіздері» пәндерін меңгеру кезінде пайдаланылады.

Пәннің мазмұны

Тақырыптық жоспар

Сабақтардың түрлері бойынша пәннің мазмұны және олардың еңбек сыйымдылығы

Бөлімнің (тақырыптың) атауы	Пәннің еңбек сыйымдылығы, с.			
	дәріс	семинар	СОӨЖ	СӨЖ
1. Әлеуметтану ғылым ретінде	1	2	2	2
2. Отбасы және гендер әлеуметтануы. Жастар әлеуметтануы. Мәдениет және қоғам.	1	1	4	4
3. Еңбек және экономикалық өмір әлеуметтануы. Білім және бұқаралық ақпарат құралдары.	2	1	2	2
4. Әлеуметтанудың қалыптасу және даму негізгі кезеңдері. Қазіргі әлеуметтанулық теориялар.	2	2	4	4
5. Қоғам және әлеуметтік өзара әрекеттер.	2	2	4	4
6. Әлеуметтік теңсіздік және әлеуметтік стратификация.	2	2	4	4
7. Тұлғаның әлеуметтенуі.	2	2	2	2
8. Девиантты мінез құлық әлеуметтануы.	2	2	2	2
9. Әлеуметтанулық зерттеулердің әдістемесі.	0,5	0,5	4	4
10. Әлеуметтанулық ақпараттарды жинау әдістері.	0,5	0,5	2	2
Барлығы:	15	15	30	30

Практикалық (семинарлық) сабақтарының тізімі

1. Әлеуметтану ғылым ретінде.
2. Отбасы және гендер әлеуметтануы. Жастар әлеуметтануы. Мәдениет және қоғам.
3. Еңбек және экономикалық өмір әлеуметтануы. Білім және бұқаралық ақпарат құралдары.
4. Әлеуметтанудың қалыптасу және даму негізгі кезеңдері. Қазіргі әлеуметтанулық теориялар.
5. Қоғам және әлеуметтік өзараәрекеттер. Әлеуметтік топтар, ұйымдар және институттар.
6. Әлеуметтік теңсіздік және әлеуметтік стратификация.
7. Тұлғаның әлеуметтенуі.
8. Девиантты мінез құлық әлеуметтануы.
9. Әлеуметтанулық зерттеулердің әдістемесі.
10. Әлеуметтанулық ақпараттарды жинау әдістері.

СӨЖ арналған бақылау жұмыстарының тақырыптамасы

1. Ұсынылған әдебиеттерді зерделей отырып анықтаңыз: әлеуметтанулық зерттеудегі теориялық және эмпирикалықтың арақатынасын.
2. Дәптерге отбасы әлеуметтануы, жастар әлеуметтануы, білім әлеуметтануы зерттелуінің қалыптасу уақытын, пәнін, міндеттерін дәптерге жазу.
3. Дәптерге еңбек әлеуметтануы, экономика әлеуметтануы, басқару әлеуметтануы зерттелуінің қалыптасу уақытын, пәнін, міндеттерін дәптерге жазу.
4. Дәптерге дін әлеуметтануы мен бұқаралық коммуникация әлеуметтануы зерттелуінің қалыптасу уақытын, пәнін, міндеттерін дәптерге жазу.
5. О.Конт, Г.Спенсер, К.Маркс, Г.Зиммель, Т.Парсонс - әлеуметтанулық көзқарастарын конспектілеу.
6. «Қоғам», «әлеуметтік қауым», «әлеуметтік ұйым», «әлеуметтік институт», «әлеуметтік процес» ұғымдарының мағынасын дәптерге түсіріңіз.
7. Сот, армия, заңдар, тұрғын, жұмыссыздық, халықаралық келісім, жағрафиялық жағдай, жер қойнауы, орман, ауқаттылық құбылыстарының сипатын анықтап дәптеріңізге түсіріңіз.
8. Стратификация ұғымын құрайтын – бедел, билік, байлық, табыс, білім және т.б. негізгі сипаттарын ашыңыз. Мысалды келтіріңіз.
9. «Әлеуметтік қабат», «әлеуметтік топ», «әлеуметтік тап», «әлеуметтік мәртебе» ұғымдарының мағынасын дәптерге түсіріңіз.
10. Ересек адамның өлшемдерін түсіне отырып эссе жазу: өзін тіршілік қаракетімен қамтымасыз ету; өзін-өзі қаражатпен иелендіру; өмір сүрудегі дербестік; ата-аналардан тәуелсіз өмір сүру.
11. «Адам», «индивид», «тұлға» ұғымдарының арақатынасын сөздіктер мен әдебиеттерден қарау.
12. Сөздікпен жұмыс: әлеуметтік нормалар, әлеуметтік санкциялар, әлеуметтік бақылау, девианты және делинквенттік мінез-құлық.
13. Қоршаған адамдардың арасындағы студенттің тұрмыс-тіршілігі мен мінез-құлығын талдап отырып, оның девиантты болып есептелетін әрекеттерін атап өту.
14. Әлеуметтанулық зерттеудің бағдарламаны құрастыруы мен іріктеуді қалыптастыру бойынша әдебиеттерді зерделеу.
15. Әлеуметтанулық ақпаратты жинау әдістерінің қысқаша сипатын дәптерге түсіру.
16. Әлеуметтік тартыс және діни шиеленістердің факторлары туралы әдебиеттерді оқу.
17. (Қазақстан стратегиясы - 2050)»-ден «Ішкі саяси тұрақтылық пен қазақстандық қоғамның ынтымақтасу атты бөлімді конспектілеу.

Студенттердің білімдерін бағалау критерийлері

Емтихан бағасы көрсетілген кестеге сәйкес келіп, шекаралық бақылау (үлгерім) мен (40%), аттестация қорытындысы бойынша қойылатын – 60%, 100% -ға жетілумен анықталады.

Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырманың мақсаты және мазмұны	Ұсынылатын әдебиет	Орындалу ұзақтылығы	Бақылау түрі	Тапсыру мерзімі	Балдар
Дәріс конспектілері	Жоспарға сәйкес тақырыптарды пысықтау	Жоспарға сәйкес әдебиеттерді оқып білу	Семестр бойынша 15 сағат көлемінде	Ағымдағы	2,4,6,8,10, 12,14 апта	5
Семинарда жұмыс жасау	Жоспарға сәйкес тақырыптарды пысықтау	Дәріс конспектілері, жоспарға сәйкес әдебиеттерді оқып білу	Семестр бойынша 15 сағат көлемінде	Ағымдағы	Апта сайын	20
СОӨЖ	Курс бойынша бағдарлама тапсырыстарын орындау, оқытушымен консультация	Дәріс конспектілері, тақырыпқа сәйкес әдебиеттерді оқып білу.	30 сағат көлемінде	Ағымдағы	Апта сайын	10
Тестілеу	Білімді пысықтау	Конспектілер, негізгі әдебиеттер	1 контактілік сағат	Аралық	7, 14 апта	25
Емтихан	Пән материалының меңгерілу деңгейін тексеру	Негізгі және қосымша әдебиеттің жалпы тізімі	0,2 контактілік сағаттар	Қорытынды	Сессия кезеңінде	40
Барлығы:						100

Саясаты және рәсімдері

«Әлеуметтану» пәнін зерделеу кезінде келесі ережелерді сақтауды сұраймыз:

1. Сабаққа кешікпеу.
2. Сабақты орынды себепсіз босатпау, ауырған жағдайда – анықтаманы, басқа жағдайларда түсіндірме хатты ұсынуды сұраймын.
3. Студенттің міндеттеріне сабақтардың барлық түрлеріне қатысу кіреді
4. Оқу барысының күнтізбелік кестесіне сәйкес бақылаудың барлық түрлерін уақытында орындау.
5. Өткізілген семинар сабақтарын уақытында өтеу.
5. Оқытушы мен қаламдас әріптестеріне шыдамды, ашық қалтқысыз және тілектес болу.

Пәннің оқу-әдістемелік оқу құралдарымен қамтамасыз етілгендігі Негізгі әдебиеттер тізімі

1. Абдираймова Г.С. Жастар социологиясы. 2-басылым. Алматы: Қазақ университеті, 2012.
2. Әженов М.С., Садырова М.С., Омарова А.Л. Білім социологиясы. Оқулық. Алматы: «Эверо», 2011
3. Садырова М.С. Әлеуметтану: өзекті мәселелер. Алматы: «Эверо», 2011.
4. Биекенов Қ.У., Садырова М.С. Әлеуметтану. Ұғымдар мен балалар. Алматы: «Эверо», 2011.

- 5.Жаназарова З.Ж. Отбасы социологиясы. Оқу құралы. Алматы, Қазақ университеті, 2010.
  - 6.Сәрсенбеков Н.Ж.,Жуматова Г.М. Әлеуметтану негіздері (кест түр). Қарағанды: ҚарМТУ, 2011
  - 7.Нұғман Б.Ф. «Әлеуметтану» пәні бойынша «СОДЖ» және «СДЖ» сабақтарына арналған әдістемелік нұсқаулар. Қарағанды: ҚарМТУ, 2008.
  - 8.Әлеуметтану. 2-кітап/Жалпы ред. М.М.Тажин. – Алматы, 2005.
  - 9.Рахметов Қ.Ж., Болатова А.Н., Исмағамбетова З.Н. Социология. Оқулық. Алматы, 2005.
  - 10.Қарабаев Ш.Қ. Әлеуметтану негіздері. Оқу құралы. –Алматы: Экономика. 2004.
  - 11.Ғабдуллина Қ. Құқық социологиясы. Алматы, 2004.
  - 12.Икенов А.И., Жүсіпова А.Д., Әлеуметтану негіздері. Алматы, 2004.
  - 13.Матвеевкова Л.Г. Аманжолова М.К. Основы социологии: Учеб. пособие. Караганда: КарГТУ, 2004.
  - 14.Беркимбекова А.М. Әлеуметтану курсына арналған әдістемелік нұсқаулар. Қарағанды, 2002.
  - 15.Аженов М.С., Жаназарова З.Ж. Жалпы социология. Алматы, 2001.
  - 16.Социология.- Лекциялар курсы. Редакциясын басқарған – Тұрғынбаев Ә.Х. Алматы, 2001.
  - 17.Тәжин М., Аяғанов Б. Социология негіздері.- Оқу құралы. Алматы, 1993.
  - 18.Радаев В.В. Экономическая социология: курс лекций. М.: Аспект-пресс, 2000.
  - 19.Радугин А.А., Радугин К.А. Социология: Курс лекций. М.: Центр, 2003.
  - 20.Социология: Учеб. пособие/ Под ред. А.Н. Елсукова СПб.; Нижний Новгород: Питер, 2004.
  - 21.Социология для технических вузов: Учеб. пособие/ Под ред. С.Н. Яременко Ростов н/Д: Феникс, 2001.
  - 22.Социология. Наука об обществе: учебное пособие для вузов / под ред. В.П.Андрущенко, Н.И. Горлача Харьков, 1996.
  - 23.Елсуков А.Н. Социология: учеб. пособие для вузов. Минск: Тетрасистемс, 2000.
  - 24.Лавриненко В.Н. Социология: учебник. М.: Культура и спорт, 1998.
  - 25.Тадевосян Э.В. Социология: учеб. пособие. М.: Знание, 1999.
  - 26.Фролов С.С. Социология: учебник для вузов. М.: Гардарики, 2000.
- Қосымша әдебиеттер тізімі**
- 1.Нұғман Б.Ф. Культурфилософский анализ кочевой цивилизации (введение в историю Казахстана). Қарағанды: ҚарМТУ, 2012.
  - 2.Аитов Н.А. Социальное развитие регионов. М.: Мысль, 1985.
  - 3.Артемьев Г.П. Политическая социология: Учеб. пособие. М.: Логос, 2002.
  - 4.Афанасьев С.Л. Будущее общество. Ведущие социально-экономические тенденции современности. М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2000.
  - 5.Бабосов Е.М. Прикладная социология: Учеб. пособие. Минск: ТетраСистемс, 2001.
  - 6.Бородкин Ф.М., Коряк Н.М. Внимание: конфликт. Новосибирск: Наука, 1989.
  - 7.Бутенко И.А. Анкетный опрос как общение социолога с респондентами: учеб. пособие для вузов. М.: Высшая школа, 1989.
  - 8.Биекенов К. У., Жаназарова Ж. З., Нурбекова Ж. А. Социология общественного мнения. – Алматы, 2001.
  - 9.Ғабдуллина К. Г. Общества прогресс и регресс. А., 2003.
  - 10.Гуревич Л. Я. Системные реформы высшего образования в Казахстане. – Алматы, 1999.
  - 11.Жаназарова Ж. З. Социология семьи. – Алматы, 2001.
  - 12.Вебер М. Избранные произведения: пер. с нем. М.: Прогресс, 1990.
  - 13.Дарменова Б.К. Социология управления. Алматы, 2002.
  - 14.Горшков М.К. Общественное мнение: история и современность. М.: Политиздат, 1988.
  - 15.Громов И.А., Мацкевич А.Ю., Семенов В.А.. Западная социология: Учеб. пособие. СПб.: Ольга, 1997.

16. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования: Учеб. пособие. М.: Университет, 2002.
17. Ерасов Б.С. Социальная культурология: Учебник. М.: Аспект Пресс, 2000.
18. Жаназарова З.Ж. Современная семья в Казахстане и ее проблемы. Алматы: Қазақ университеті, 2004.
19. Зинченко Г.П. Социология для менеджеров: Учеб. пособие. Ростов н/Д: Феникс, 2001.
20. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. М., 1992.
21. Горшков Л.Г. Как провести социологическое исследование: в помощь идеологическому активу. М.: Политиздат, 1990.
22. Ковалев В.Н. Социология управления социальной сферой: учеб. пособие для вузов. М.: Академический Проект, 2003.
23. Курбатов В.И. Современная западная социология. Аналитический обзор концепций: Учеб. пособие. Ростов н/Д: Феникс, 2001.
24. Касымова Л.Н. Практикум по экономической социологии. Алматы, 2002.
25. Михайлова Л.И. Социология культуры: учеб. пособие для вузов. М.: Фаир-пресс, 1999.
26. Нечаев В.Я. Социология образования. М.: МГУ, 1991.
27. Ноэль Э. Массовые опросы: введ. в методику демоскопии. М.: Прогресс, 1978.
28. Политическая социология: учеб. пособие/ Под ред. Г.П. Сопов. Ростов н/Д: Феникс, 2001.
29. Экономическая социология. Курс лекций (рук. авт. коллектива Л.Я. Гуревич). Алматы, 2002.
30. Структурно-функциональный анализ в современной социологии. – М., 1968.
31. Садырова М. С. Социально-профессиональная мобильность интеллигенции. – Алматы, 1999.
32. Садвокасова А. Институционализация социологии в Казахстане. – Алматы, 2003.
33. Большой толковый социологический словарь. Дэвид Джерри, Джулия Джерри. Т.1,2., 1999.